

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
ОБЩОИКОНОМИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ИКОНОМИЧЕСКА СОЦИОЛОГИЯ“

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност 05.11.01 „Социология“

НА ТЕМА

СОЦИАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ТЕРОРИЗМА

*Влияние върху сигурността на публични институции:
върху примера на български училища*

Докторант:

Радина Николаева Великова

НАУЧНИ РЪКОВОДИТЕЛИ:
ПРОФ. Д-Р ГЕОРГИ ПЕТРУНОВ
ПРОФ. Д.Н. ВИХРЕН БУЗОВ

София,
2026

Дисертационният труд е насочен за публична защита с решение от 13.01.2026 г. на катедрения съвет на катедра „Икономическа социология“ при Общикономически факултет на Университет за национално и световно стопанство - гр. София.

Дисертационният труд е с обем от 199 страници и включва увод, изложение в четири глави, заключение, три приложения и използвана литература. Съдържанието на главите е разпределено в подточки. В основния текст са представени 4 таблици, 11 графики и 3 приложения. Използваните източници са 199, включват 66 заглавия на български език и 113 на английски език, 20 нормативни и стратегически документа.

Публичната защита на дисертационния труд ще се състои на 17 март 2026 г. от 14:30 часа в зала Научни съвети на Университета за национално и световно стопанство пред Научно жури, назначено със заповед на Ректора на УНСС.

Материалите по защитата са на разположение на интересуващите се в сектор „Научни съвети и конкурси“ на Университета за национално и световно стопанство и на интернет страницата на УНСС: www.unwe.bg.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Актуалност на темата

Дисертационният труд е насочен към изследване на социалните измерения на тероризма – проблем който представлява сериозна заплаха за почти всяка държава по света. Актуалността на темата се обуславя от нарастващия мащаб и променящия се характер на терористичните заплахи в глобален план, както и от значимите социални последици, които те пораждат.

През последните десетилетия тероризмът се утвърждава като динамично и трудно предвидимо явление, което засяга не само сигурността на държавите, но и функционирането на обществата, институциите и ежедневието на гражданите. Наред с традиционните форми на терористична дейност се наблюдава разширяване на използваните методи и средства, улеснено от развитието на технологиите и комуникационните канали, което допълнително усложнява управлението на подобни заплахи.

Съвременната терористична заплаха се характеризира и с нарастваща фрагментация. Освен утвърдени транснационални терористични организации, все по-често действат автономни локални групи и отделни извършители. Това прави терористичните заплахи по-разпокъсани, по-трудни за разпознаване и по-сложни за управление, като поставя под въпрос ефективността на традиционните подходи към сигурността и налага необходимостта от нови аналитични и институционални решения.

В този контекст се наблюдава и промяна в избора на цели на терористичните извършители. Все по-често обект на атаки и заплахи стават

т.нар. „лесни цели“ - пространства с висока концентрация на хора и ограничено ниво на сигурност. Тези цели позволяват постигане на силен психологически ефект и широко обществено въздействие, като същевременно изискват по-малко ресурси и планиране. Подобна тенденция значително увеличава уязвимостта на обществени и институционални пространства, които традиционно се възприемат като относително сигурни.

Сред тези пространства особено място заемат училищата. Като институции с висока социална значимост и с постоянно присъствие на деца и младежи, училищата се превръщат в потенциално уязвима среда при терористични заплахи.

Уязвимостта им не се изчерпва с физическите характеристики на сградите, а включва и силно изразено социално и психологическо измерение, свързано със страха за сигурността на децата и с широкия обществен отзвук при подобни инциденти. През последните години както в международен план, така и в България, се наблюдава нарастване на заплахите, насочени към училищата, което допълнително подчертава значимостта на проблема.

Въпреки нарастващия обществен интерес към тероризма, значителна част от съществуващите изследвания са фокусирани предимно върху политическите, идеологическите и геополитическите му измерения или върху анализа на конкретни терористични събития. В по-малка степен са изследвани социалните аспекти на терористичните заплахи и тяхното въздействие върху конкретни институционални среди, каквато е училищната. Липсва задълбочен анализ на готовността на образователните институции за превенция и реакция при терористични заплахи, както и на механизмите, чрез които те управляват подобни кризисни ситуации.

Именно този изследователски дефицит обуславя актуалността на настоящия дисертационен труд. Необходимостта от по-задълбочено разбиране на терористичните заплахи в училищната среда и от анализ на

социалните, институционалните и политическите фактори, които влияят върху тяхното управление, прави темата особено значима както в научен, така и в практически план.

2. Обект, предмет и ограничения на изследването

Обект на настоящото изследване са социалните измерения на тероризма в съвременното общество и заплахите за сигурността върху образователните институции като част от социалните проявления на явлението.

Предмет на изследването е институционалната готовност на училищата за реакция при терористични заплахи, включително нормативно регламентирания механизми, реалните управленски практики, нагласите и действията на училищните общности (ръководства и учители) при бомбени заплахи като форма на терористична заплаха.

Изследването е ограничено върху примера на училищни институции в България, поради значимостта им за обществото и ефекта, който биха имали евентуални терористични действия върху него. Извън проучването остават всички други публични институции и обществени места, които също могат да бъдат обект на нападение от страна на терористи. Проведените емпирични изследвания не са представителни и получените резултати могат да се разпростират до проучените единици.

Въпреки това изводите от изследването имат потенциал да послужат за идентифициране на дефицити в действащата система и насочване на внимание към проблеми, чието negliжиране би имало значими негативни последици и изискват реакция от компетентните органи.

3. Цел и задачи на дисертационния труд

Целта на настоящата дисертация е да потърси отговор на два основни въпроса: какви са социалните измерения (условия, структури и динамика), които допринасят за възникването и влиянието на тероризма върху съвременните общества; и дали потенциално уязвими на атаки обекти, каквито са училищата, успяват да се адаптират към този контекст и дали разполагат със способности и ресурси да реагират ефективно на възникнали заплахи.

За да бъде постигната, поставената цел, са формулирани следните изследователски **задачи**:

1. Да се проследят историческите корени на съвременния тероризъм и да се обобщят различните гледни точки, от които той е разглеждан в научната литература.
2. Да се изведат основните условия и причини, които според авторите в областта, обуславят съществуването на тероризма.
3. Да се представят различни прояви на тероризъм.
4. Да се анализират нормативните изисквания и вътрешните училищни документи, които определят задълженията и действията на отговорния персонал при бомбени заплахи.
5. Да се проведе емпирично изследване, което да оцени готовността на български училища да реагират в ситуация на терористична заплаха.
6. Да се предложат мерки за подобряване ефективността на реакция при терористични заплахи в училища.

4. Изследователска теза и хипотези

Основната теза на дисертацията е, че социалните измерения, които правят възможно разпространението на тероризъм в съвременния свят превръщат заплахата от терористични действия в част от ежедневието на съвременния човек. Това налага необходимостта от адекватна подготовка за реакция срещу терористични заплахи, особено в уязвими публични институции каквито са училищата. Те трябва да интегрират ясни и работещи процедури за реакция при подобни инциденти, а персоналят да бъде реално подготвен да ги прилага.

Хипотезите при емпиричното изследване, които формулирахме преди неговото провеждане са следните:

X1: Въпреки създадената нормативна рамка, съществува необходимост от повишаване способността на училищата и тяхното ръководство да отговорят адекватно и бързо на терористични заплахи.

X2: Наличието на формален план/правилник за реакция само по себе си не предзадава по-висока ефективност на реакцията. Оперативната готовност на екипите, зависи от актуализация на планове, наличие на чеклисти и ясно разпределение на ролите и отговорностите (RACI-матрици), както и регулярни микротренировки с времеизмерване.

X 3: Училищата, които провеждат регулярни, кратки и структурирани тренировки по сценарии, показват по-висока вероятност за правилно извършване на ключовите действия в началната фаза и по-кратко време до безопасно извеждане в сравнение с училища без такива тренировки.

5. Изследователски методи

Методологическият подход в дисертацията е интердисциплинарен. Сложността на изучаваната материя изисква използване на различни научни подходи – **социологически, културологичен, исторически, икономически, правен.**

Социологически подход е използван при набирането на първична емпирична информация с авторско изследване, при нейния анализ и при вторичния анализ на литературни източници. Използвани са **качествени методи** за набиране на информация - анализ на училищни документи и полуструктурирани интервюта с директори и зам.-директори на училища и **количествени методи** - анкетно допитване сред представители на училища.

Исторически подход е приложен при анализа на развитието на тероризма. Сравнителният метод е използван при изучаване формите на явлениято. Разгледани са релевантни на дисертацията културологични характеристики на съвременните общества. Направен е прочит на международни, национални и институционални правни документи.

II. СТРУКТУРА И СИНТЕЗИРАНО ИЗЛОЖЕНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В уводната част е обоснован изборът на темата на дисертационното изследване чрез представяне на нейната актуалност. Формулирани са обектът и предметът на изследването, целта и основните изследователски задачи. Представени са изследователската теза и хипотезите, използваните методи, както и ограниченията на изследването.

ПЪРВА ГЛАВА

Първа глава има за цел да изгради теоретичната и аналитичната рамка на дисертационното изследване, като постави тероризма в контекста на съвременните социални заплахи и аргументира избора на училищната среда като специфичен обект на изследване. В нея тероризмът се разглежда не просто като акт на насилие, а като сложно социално явление, което засяга сигурността, обществените нагласи и функционирането на институциите. Анализът отчита разнообразието от дефиниции и теоретични подходи в научната литература и показва, че липсата на универсално определение е отражение на многопластовия характер на самото явление.

В главата е проследено как през последните десетилетия терористичната заплаха се трансформира по начин, който поставя под въпрос традиционните представи за сигурност. Тероризмът придобива все по-разнообразни форми, характеризирани с по-висока интензивност и по-трудна предвидимост. Особено значение се отдава на ролята на съвременните технологии, които улесняват планирането, координацията и

разпространението на терористични послания, както и на факта, че съвременните общества стават все по-уязвими към подобен тип заплахи. Тази уязвимост не е само физическа, а има и силно изразено социално и психологическо измерение, свързано със страха и усещането за несигурност.

Специално внимание е отделено на процеса на фрагментация на терористичната дейност. Главата показва как наред с утвърдените транснационални терористични организации се появяват и автономни локални групи, които действат извън традиционните територии и йерархии. Тази разпокъсаност прави терористичните заплахи по-трудни за разпознаване и управление и поставя нови предизвикателства пред институциите, отговорни за сигурността. Анализът подчертава, че именно тази динамика налага преосмисляне на подходите към превенцията и реакцията при терористични заплахи.

В този контекст главата разглежда и промяната в избора на цели от страна на терористичните извършители. Все по-често обект на атаки и заплахи стават т.нар. „лесни цели“ - пространства с висока концентрация на хора и ниско или ограничено ниво на сигурност. Тези цели позволяват постигане на силен психологически ефект и широко обществено въздействие при сравнително по-нисък риск за извършителите. Анализът показва, че тази тенденция има съществено значение за начина, по който трябва да се мисли за сигурността на обществени и институционални пространства.

В рамките на тази логика училищата са разгледани като особено уязвима социална среда. Главата аргументира, че наличието на голям брой деца и младежи, спецификата на учебния процес и ограничените възможности за прилагане на строги мерки за сигурност превръщат училищата в потенциално привлекателен обект за терористични заплахи.

Уязвимостта на училищната среда не се изчерпва с физическите характеристики на сградите, а е тясно свързана със символното значение на училището като пространство, асоциирано със сигурност, грижа и бъдеще. Именно поради това заплахите, насочени към училищата, предизвикват силен обществен отзвук и засилват усещането за несигурност.

Анализът на съществуващата научна литература показва, че въпреки широкия интерес към тероризма като глобален феномен, училищата рядко са разглеждани като самостоятелен обект на задълбочен анализ. Повечето изследвания са фокусирани върху политическите и геополитическите измерения на тероризма или върху конкретни терористични събития, докато реакциите и готовността на образователните институции остават сравнително слабо изследвани. Този дефицит в научното познание очертава необходимостта от целенасочен анализ на училищната среда в контекста на терористичните заплахи.

В заключение първа глава създава теоретичната основа на дисертационното изследване, като обосновава избора на училищата като ключов фокус и аргументира необходимостта от изследване на тяхната уязвимост и готовност за реакция. Тя поставя рамката, в която се развиват последващите анализи, и подготвя прехода към анализа на социалните и институционалните аспекти на тероризма, разгледани в следващите глави.

ВТОРА ГЛАВА

Втора глава разглежда тероризма като социално явление, което не възниква изолирано, а се формира и развива в конкретен обществен контекст. Изходната позиция е разбирането, че терористичните действия са тясно свързани със социални структури, групови динамики, ценностни системи и процеси на социално взаимодействие. В този смисъл тероризмът се анализира не само като резултат от индивидуални мотиви или идеологически убеждения, а като продукт на по-широки социални условия и напрежения.

Главата проследява начините, по които социалната среда създава предпоставки за възникване и разпространение на терористични идеи и практики. Анализира се ролята на социалната маргинализация, чувството за изключеност и липсата на принадлежност като фактори, които могат да улеснят радикализацията на отделни индивиди или групи. Показва се, че тероризмът често се „вгражда“ в съществуващи социални конфликти, като използва реални или възприемани несправедливости, за да легитимира насилието като форма на действие.

Особено внимание е отделено на груповата динамика и механизмите на социално влияние. В главата се разглежда как принадлежността към определени групи, мрежи или общности може да засили процесите на радикализация, като предостави чувство за идентичност, цел и подкрепа. Анализът подчертава, че терористичните организации и радикалните групи често използват социални връзки и неформални мрежи, за да привличат и задържат последователи, като по този начин задълбочават социалната вграденост на тероризма.

В този контекст се анализира и ролята на комуникацията и публичния дискурс. Главата показва как медийната среда, социалните мрежи и

публичните наративи могат едновременно да ограничават и да подпомагат разпространението на терористични идеи. От една страна, широкото медийно отразяване засилва обществената чувствителност и информираността, но от друга – може да допринесе за разпространението на страх и за неволна легитимация на терористичните послания. Тази двойствена роля на медиите се разглежда като съществен елемент от социалния контекст на тероризма.

Главата обръща внимание и на въздействието на тероризма върху обществото като цяло. Терористичните заплахи и атаки не само причиняват преки материални и човешки загуби, но и променят обществените нагласи, чувството за сигурност и начина, по който хората възприемат публичните пространства и институциите. Анализът показва, че страхът и несигурността могат да доведат до социална фрагментация, недоверие и стигматизация на определени групи, което допълнително усложнява социалната среда и може да създаде условия за нови напрежения.

В рамките на главата е разгледана и връзката между тероризма и институциите, включително образователните. Училищата се разглеждат като част от социалната тъкан, в която се отразяват по-широки обществени процеси. Анализът подчертава, че реакциите на институциите към терористични заплахи имат не само защитна, но и социална функция, тъй като влияят върху общественото доверие и усещането за сигурност. В този смисъл училищната среда се очертава като пространство, в което социалните ефекти на тероризма се проявяват особено силно.

В заключение втора глава показва, че тероризмът е дълбоко социално вграден феномен, чието разбиране изисква анализ на обществените условия, груповите процеси и институционалните реакции. Тази перспектива допълва концептуалния анализ от първа глава и създава необходимата

основа за разглеждане на политиките за превенция и противодействие на тероризма, които са предмет на следващата глава.

ТРЕТА ГЛАВА

Трета глава е посветена на анализа на политиките за превенция и противодействие на тероризма и на мястото на образователната среда в тях. Фокусът е поставен върху разбирането, че терористичните заплахи не могат да бъдат управлявани единствено чрез реактивни мерки, а изискват дългосрочни, координирани и многостепенни политики, които обхващат както сигурността, така и социалните и институционалните измерения на проблема.

В началото на главата се разглеждат основните международни политики и стратегически документи, насочени към превенция и противодействие на тероризма. Те очертават рамката, в която сигурността се разбира като споделена отговорност между държавите, институциите и обществото. В този контекст превенцията се разглежда не само като ограничаване на заплахите, но и като процес на намаляване на уязвимостите и на условията, които позволяват възникването и разпространението на терористична дейност. Тази перспектива поставя акцент върху ранната идентификация на рискове, междуинституционалното сътрудничество и ролята на образованието като фактор за устойчивост.

Главата проследява как тези общи принципи намират отражение в националните политики за сигурност. Анализът показва, че на национално ниво превенцията и противодействието на тероризма са интегрирани в по-широката система за национална сигурност, но често остават концентрирани основно върху дейността на специализираните служби. В този контекст училищата рядко се разглеждат като активен елемент на политиките за сигурност, а по-скоро като обекти, които подлежат на защита при възникване на заплаха. Това ограничено разбиране създава

предпоставки за подценяване на ролята на образователните институции в превенцията и управлението на риска.

Особено внимание в главата е отделено на връзката между политиките за сигурност и образователната система. Анализът показва, че училищата заемат специфично място, тъй като съчетават образователни функции с отговорността да осигуряват безопасна среда за деца и младежи. В този смисъл политиките за превенция и противодействие на тероризма следва да отчитат спецификата на училищната среда, включително възрастовите особености на учениците, отворения характер на училищните пространства и необходимостта от баланс между сигурност и нормално функциониране на учебния процес.

В рамките на главата се разглеждат и секторни политики и мерки, насочени към сигурността в образователната среда. Анализът показва, че макар да съществуват отделни изисквания и препоръки, свързани с действия при кризисни ситуации, те често са фрагментирани и недостатъчно интегрирани в цялостна стратегия за превенция на терористични заплахи в училищата. Липсата на ясно формулирани политики, насочени конкретно към училищната среда, води до неравномерно прилагане на мерките и до различия в нивото на готовност между отделните образователни институции.

Главата обръща внимание и на значението на превенцията като процес, който включва не само институционални мерки, но и изграждане на култура на сигурност. В този контекст образованието се разглежда като ключов инструмент за повишаване на информираността, за формиране на умения за разпознаване на рискове и за насърчаване на отговорно поведение. Анализът подчертава, че ефективните политики за превенция следва да включват училищата не само като обекти на защита, но и като активни участници в усилията за намаляване на уязвимостите.

В заключение трета глава показва, че въпреки наличието на международни и национални политики за превенция и противодействие на тероризма, училищната среда остава недостатъчно ясно позиционирана в тях. Това налага необходимостта от по-целенасочени и интегрирани политики, които да отчитат спецификата на образователните институции и да подпомагат изграждането на устойчива и адекватна система за сигурност в училищата. Тези изводи подготвят прехода към емпиричния анализ, който изследва как политиките и мерките се отразяват в практиката на конкретни училища.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Четвърта глава е посветена на емпиричния анализ на готовността на училищата да реагират при терористични заплахи. Тя пренася фокуса от нормативната и институционалната рамка към реалните практики и нагласи в училищната среда и търси отговор на въпроса доколко училищните институции са подготвени да се справят с подобен тип кризисни ситуации.

В началото на главата е представена логиката и методологичната рамка на емпиричното изследване. Изясняват се използваните методи и показателите, чрез които се оценява готовността на училищата за превенция и реакция при терористични заплахи.

Целта на емпиричното изследване е да се анализира институционалната готовност на училищата за реакция при терористични заплахи, като се идентифицират системни дефицити в нормативното, организационното и практическото равнище.

Обект на емпиричното изследване са участниците в училищната среда (директори, педагогически и непедагогически персонал), във връзка с тяхната готовност и реакции при терористични заплахи.

Предмет на емпиричното изследване е институционалната готовност на конкретни училища за реакция при терористични заплахи, разгледана чрез нормативни механизми, реалните управленски практики и степента на подготовка на персонала.

Емпиричната извадка обхваща държавни училища от различни населени места и общини на територията на Република България. Подборът на извадката е аналитичен и целенасочен, като целта не е статистическа представителност, а идентифициране на повтарящи се модели, дефицити и тенденции в институционалната готовност за реакция при терористични

заплахи. Ограниченията на извадката са отчетени и изводите са формулирани с оглед на аналитичния характер на изследването.

Анализът е насочен към няколко взаимосвързани измерения, сред които възприемането на риска, наличието и прилагането на превантивни мерки, организационната подготовка и взаимодействието с външни институции.

Съществено място в главата заема анализът на възприятията за риск в училищната среда. Разглежда се как училищните ръководства и персонал оценяват вероятността от терористични заплахи и доколко ги възприемат като реален проблем, изискващ целенасочена подготовка. Анализът показва, че начинът, по който рискът се възприема, оказва пряко влияние върху предприеманите действия - както по отношение на превенцията, така и по отношение на реакцията при възникване на заплаха.

В рамките на главата е обърнато внимание и на наличието на конкретни мерки и процедури за действие при кризисни ситуации. Анализира се доколко училищата разполагат с разработени планове за реакция, как тези планове се комуникират към училищната общност и в каква степен са познати и приложими на практика. Резултатите показват, че в редица случаи формалното наличие на документи не е достатъчно, ако те не са съпроводени с реална подготовка и ясно разбиране на ролите и отговорностите при извънредни ситуации.

Особено значение е отделено на подготовката на училищния персонал. Анализирана е степента, в която учителите и административните служители се чувстват подготвени да реагират при терористична заплаха, както и наличието на обучения, инструкции и практически упражнения. Изводите показват, че подготовката често е неравномерна и в значителна степен зависи от инициативността на конкретното училище, което води до различия в нивото на готовност.

В четвърта глава е разгледано и взаимодействието между училищата и външните институции, ангажирани със сигурността. Анализира се доколко съществуват устойчиви канали за комуникация и координация при възникване на заплаха и как това взаимодействие влияе върху ефективността на реакцията. Резултатите показват, че макар да съществуват формални механизми за сътрудничество, практическата координация не винаги е достатъчно ясна и ефективна.

В заключителната част на главата са обобщени основните резултати от емпиричното изследване. Направена е оценка на реалната готовност на училищата за реакция при терористични заплахи, като са открити както положителни практики, така и съществуващи слабости. Анализът показва, че училищната среда се характеризира с нарастващо осъзнаване на риска, но същевременно с необходимост от по-целенасочени и последователни мерки за превенция и подготовка.

Резултатите от емпиричното изследване показват, че готовността на училищата за реакция при терористични заплахи е неравномерна. В част от училищата се наблюдава повишено осъзнаване на риска и наличие на определени превантивни мерки, докато в други случаи подготовката остава предимно формална и ограничена до наличие на документи без реална практическа приложимост. Особено значение придобива ролята на училищния персонал, чието ниво на информираност и подготовка се оказва решаващо за адекватната реакция при кризисни ситуации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящото дисертационно изследване е посветено на анализа на терористичните заплахи в училищната среда и на готовността на образователните институции да реагират адекватно при подобни кризисни ситуации. В условията на трансформираща се и все по-трудно предвидима терористична заплаха, училищата се очертават като особено уязвима социална среда, която съчетава висока концентрация на хора, символна значимост и ограничени възможности за прилагане на строги мерки за сигурност.

Изследването показва, че съвременният тероризъм се характеризира с промяна както във формите и методите на действие, така и в избора на цели. Ориентацията към т.нар. „лесни цели“ засилва риска за пространства, които традиционно се възприемат като сигурни и защитени, каквито са училищата. Тази промяна поставя под въпрос ефективността на утвърдените подходи към сигурността и налага необходимостта от по-задълбочен анализ на институционалната готовност и практиките за управление на риска в образователната среда.

Анализът на институционалната рамка разкрива, че в България съществуват политики, механизми и нормативни изисквания, насочени към превенция и реакция при кризисни ситуации. Въпреки това изследването показва, че на практика тези механизми често са фрагментирани и не винаги се прилагат по начин, който да гарантира последователна и ефективна реакция. Координацията между институциите, както и подготовката на участниците в образователния процес, се очертават като ключови фактори, които оказват пряко влияние върху управлението на терористични заплахи в училищната среда.

Направените анализи потвърждават основната изследователска теза, че училищната среда в България се нуждае от по-целенасочен и систематичен подход към управлението на терористични заплахи. Изследването показва, че ефективната превенция и реакция не могат да се сведат единствено до формални изисквания или технически мерки, а изискват изграждане на институционална култура на сигурност, основана на координация, подготовка и ясно разпределение на отговорностите.

В заключение дисертационният труд допринася за по-доброто разбиране на уязвимостта на училищната среда в контекста на съвременните терористични заплахи и очертава необходимостта от надграждане на съществуващите политики и практики. Получените резултати могат да бъдат използвани както за усъвършенстване на институционалните механизми за сигурност, така и като основа за бъдещи изследвания, насочени към управлението на риска и защитата на образователната среда.

III. СПРАВКА ЗА НАУЧНИТЕ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИЯТА

Могат да се изведат следните научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд на тема „Социални измерения на тероризма“:

1. Предложена е аналитична рамка за изследване на тероризма като социално явление, основана на критичен преглед и систематизация на съществуващите дефиниции и теоретични подходи. Чрез този анализ са изведени основни характеристики, които разграничават тероризма от други форми на насилие и го позиционират като специфична заплаха за съвременните общества.
2. Обосновано е разбирането за социалната вграденост на тероризма, като са анализирани социалните условия и процеси, които благоприятстват неговото възникване и разпространение. Изведени са социалните измерения на явлениято, които го превръщат в иманентна характеристика на съвременните общества, а не в изолирано или случайно отклонение.
3. Проблематизирана е връзката между тероризма и кризата на общественото доверие, като тероризмът е интерпретиран като симптом на по-дълбоки социални процеси, свързани с разпад на обществената договореност, отслабване на доверието между граждани и институции и ерозия на социалната кохезия.
4. Осъществено е авторско емпирично изследване относно институционалната готовност на български училища за реакция при терористични заплахи, което допринася за запълване на съществуващ изследователски дефицит в българския контекст.

5. Идентифицирани са конкретни дефицити в системата за превенция и реакция при терористични заплахи в училищната среда, включително по отношение на нормативната рамка, управленските практики и подготовката на училищния персонал.
6. Формулирани са практически препоръки за подобряване на институционалната готовност на училищата, насочени към усъвършенстване на процедурите за действие при терористични заплахи, повишаване на координацията между институциите и изграждане на устойчива култура на сигурност в образователната среда.

IV. ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

1. Великова, Р. 2023. Социални аспекти на тероризма. В: Докторантски четения. Девета есенна академия на катедра „Публична администрация“. София: Издателски комплекс – УНСС. ISBN: 978-619-232-726-2.
2. Великова, Р. 2025. Финансиране на тероризма. Национална сигурност, бр. 20: 37-42. ISSN: 2682-9983.Ю
3. Великова, Р. 2025. Тероризмът в социален контекст. В: Икономика, общество и човешки ресурси в предизвикателства на времето. София: Академично издателство – УНСС. ISSN: 2815-4851.
4. Великова, Р. 2025. Социална вграденост на тероризма. В: Докторантски четения. София: Академично издателство - УНСС. ISBN 978-619-232-965-5

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

FACULTY OF GENERAL ECONOMICS

DEPARTMENT OF ECONOMIC SOCIOLOGY

ABSTRACT

of a dissertation for awarding the educational and scientific degree “Doctor” in
scientific specialty 05.11.01 “Sociology”

ON THE TOPIC

SOCIAL DIMENSIONS OF TERRORISM

Impact on the Security of Public Institutions:

on the Example of Bulgarian Schools

Doctoral Candidate:

Radina Nikolaeva Velikova

SCIENTIFIC SUPERVISORS:

PROF. GEORGI PETRUNOV, PhD

PROF. VIHREN BUZOV, DSc

Sofia, 2026

The dissertation has been approved for public defense by a decision of the Departmental Council of the Department of Economic Sociology at the Faculty of General Economics of the University of National and World Economy – Sofia, dated 13 January 2026.

The dissertation comprises 199 pages and includes an introduction, an exposition in four chapters, a conclusion, three appendices, and references. The chapters are structured into subsections. The main text contains 4 tables, 11 figures, and 3 appendices. A total of 199 sources are used, including 66 titles in Bulgarian, 113 in English, and 20 normative and strategic documents.

The public defense of the dissertation will take place on 17 March 2026 at 14:30 in the Academic Councils Hall of the University of National and World Economy before a Scientific Jury appointed by order of the Rector of UNWE.

The defense materials are available to interested parties at the “Academic Councils and Competitions” Sector of the University of National and World Economy and on the UNWE website: www.unwe.bg.

I. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION

1. Relevance of the Topic

The dissertation focuses on the study of the social dimensions of terrorism- a problem that poses a serious threat to almost every country worldwide. The relevance of the topic is determined by the increasing scale and changing nature of terrorist threats at a global level, as well as by the significant social consequences they produce.

Over recent decades, terrorism has become established as a dynamic and difficult-to-predict phenomenon that affects not only state security but also the functioning of societies, institutions, and the everyday lives of citizens. Alongside traditional forms of terrorist activity, an expansion in methods and means can be observed, facilitated by technological development and modern communication channels, which further complicates the management of such threats.

Contemporary terrorist threats are also characterized by growing fragmentation. In addition to established transnational terrorist organizations, autonomous local groups and individual perpetrators are increasingly active. This development makes terrorist threats more dispersed, harder to identify, and more complex to manage, calling into question the effectiveness of traditional security approaches and necessitating new analytical and institutional solutions.

Within this context, a shift in the selection of targets by terrorist actors is evident. Increasingly, so-called “soft targets”- spaces with a high concentration of people and limited levels of security-become the object of threats and attacks. These targets enable the achievement of a strong psychological effect and broad public impact while requiring fewer resources and less extensive planning. As a

result, the vulnerability of public and institutional spaces traditionally perceived as relatively safe is significantly increased.

Among these spaces, schools occupy a particularly important position. As institutions with high social significance and the constant presence of children and young people, schools represent a potentially vulnerable environment in the context of terrorist threats.

This vulnerability is not limited to the physical characteristics of school buildings but also includes a pronounced social and psychological dimension related to concerns for children's safety and the wide public resonance of such incidents. In recent years, both internationally and in Bulgaria, an increase in threats targeting schools has been observed, further underscoring the significance of the issue.

Despite growing public and academic interest in terrorism, a considerable portion of existing research focuses primarily on its political, ideological, and geopolitical dimensions or on the analysis of specific terrorist events. The social aspects of terrorist threats and their impact on institutional environments, such as schools, remain less extensively studied. There is a lack of in-depth analysis of the preparedness of educational institutions for prevention and response to terrorist threats, as well as of the mechanisms through which they manage such crisis situations.

It is precisely this research gap that determines the relevance of the present dissertation. The need for a deeper understanding of terrorist threats in the school environment and for an analysis of the social, institutional, and political factors influencing their management makes the topic particularly significant both scientifically and practically.

2. Object, Subject and Scope of Research

The main object of the present research is the social dimensions of terrorism in contemporary society and the threats to the security of educational institutions as part of the social manifestations of the phenomenon.

The subject of the research is the institutional preparedness of schools to respond to terrorist threats, including the legally regulated mechanisms, actual management practices, and the attitudes and actions of school communities (management and teachers) in the event of bomb threats as a form of terrorist threat.

The research is limited to the example of school institutions in Bulgaria, due to their importance for society and the impact that potential terrorist actions would have on it. All other public institutions and public spaces that may also be targets of terrorist attacks remain outside the scope of the study. The conducted empirical studies are not representative, and the obtained results can be generalized only to the studied units.

Nevertheless, the conclusions of the study have the potential to serve as a basis for identifying deficits in the existing system and for drawing attention to problems whose neglect would have significant negative consequences and would require action by the competent authorities.

3. Purpose and tasks of the study in dissertation work

The purpose of the present dissertation is to seek answers to two main questions: what are the social dimensions (conditions, structures, and dynamics) that contribute to the emergence and influence of terrorism on contemporary societies; and whether potentially vulnerable targets such as schools are able to

adapt to this context and whether they possess the capabilities and resources to respond effectively to emerging threats.

To achieve this goal, the following research tasks have been formulated:

- To trace the historical roots of contemporary terrorism and to summarize the different perspectives from which it has been examined in the scientific literature.

- To identify the main conditions and causes that, according to authors in the field, determine the existence of terrorism.

- To present different manifestations of terrorism.

- To analyze the regulatory requirements and internal school documents that define the duties and actions of responsible staff in the event of bomb threats.

- To conduct an empirical study assessing the preparedness of Bulgarian schools to respond in situations of terrorist threat.

- To propose measures to improve the effectiveness of responses to terrorist threats in schools.

4. Thesis and hypothesis of the study

The main thesis of the dissertation is that the social dimensions that enable the spread of terrorism in the contemporary world transform the threat of terrorist acts into a part of everyday life for modern individuals. This necessitates adequate preparedness to respond to terrorist threats, especially in vulnerable public institutions such as schools. These institutions must integrate clear and functional response procedures for such incidents, and their staff must be genuinely prepared to implement them.

The hypotheses formulated prior to the empirical study are as follows:

H1: Despite the established regulatory framework, there is a need to enhance the capacity of schools and their management to respond adequately and rapidly to terrorist threats.

H2: The mere existence of a formal response plan/regulation does not in itself predetermine higher effectiveness of response. The operational readiness of teams depends on the regular updating of plans, the availability of checklists and clearly defined roles and responsibilities (RACI matrices), as well as regular micro-trainings with time measurement.

H3: Schools that conduct regular, brief, and structured scenario-based training demonstrate a higher probability of correctly performing key actions in the initial phase and achieving faster safe evacuation compared to schools without such training.

5. Research approaches, methods and tools.

The methodological approach of the dissertation is interdisciplinary. The complexity of the subject matter requires the application of various scientific approaches, including sociological, cultural, historical, economic, and legal perspectives.

The sociological approach is applied in the collection of primary empirical data through an original study, in its analysis, and in the secondary analysis of literature sources. Qualitative methods are used for data collection, including analysis of school documents and semi-structured interviews with school principals and deputy principals, as well as quantitative methods, namely a questionnaire survey conducted among representatives of schools.

The historical approach is employed in the analysis of the development of terrorism. The comparative method is used in examining the different forms of the phenomenon. Relevant cultural characteristics of contemporary societies are

also considered. In addition, international, national, and institutional legal documents relevant to the dissertation are analyzed.

II. STRUCTURE AND SYNTHESIZED PRESENTATION OF THE DISSERTATION

In the introductory part, the choice of the dissertation topic is justified through the presentation of its relevance. The object and subject of the research, the aim and main research tasks, the research thesis and hypotheses, the applied methods, and the limitations of the study are formulated.

CHAPTER ONE

Chapter One aims to build the theoretical and analytical framework of the dissertation research by placing terrorism in the context of contemporary social threats and by justifying the choice of the school environment as a specific object of study. Terrorism is examined not merely as an act of violence but as a complex social phenomenon affecting security, public attitudes, and the functioning of institutions. The analysis takes into account the diversity of definitions and theoretical approaches in scientific literature and demonstrates that the lack of a universally accepted definition reflects the multidimensional nature of the phenomenon itself.

The chapter traces how, over recent decades, the terrorist threat has transformed in ways that challenge traditional notions of security. Terrorism has

taken an increasingly diverse form characterized by higher intensity and greater unpredictability. Attention is paid to the role of modern technologies, which facilitate the planning, coordination, and dissemination of terrorist messages, as well as to the growing vulnerability of contemporary societies to such threats. This vulnerability is not solely physical but also has a pronounced social and psychological dimension associated with fear and a sense of insecurity.

Special attention is devoted to the process of fragmentation of terrorist activity. Alongside established transnational terrorist organizations, autonomous local groups have emerged that operate outside traditional territories and hierarchies. This fragmentation makes terrorist threats more difficult to identify and manage and poses new challenges to institutions responsible for security. The analysis emphasizes that this dynamic necessitates a reconsideration of approaches to the prevention of and response to terrorist threats.

Within this context, the chapter also examines the shift in target selection by terrorist perpetrators. Increasingly, so-called “soft targets”-spaces with a high concentration of people and low or limited levels of security-become the focus of attacks and threats. These targets enable the achievement of a strong psychological effect and broad public impact at relatively lower risk for perpetrators. The analysis demonstrates that this trend has significant implications for how the security of public and institutional spaces should be conceptualized.

Within this logic, schools are examined as a particularly vulnerable social environment. The chapter argues that the presence of large numbers of children and young people, the specific nature of the educational process, and the limited possibilities for implementing strict security measures make schools potentially attractive targets for terrorist threats. The vulnerability of the school environment is not limited to the physical characteristics of buildings but is closely linked to the symbolic meaning of schools as spaces associated with safety, care, and the

future. For this reason, threats directed at schools provoke strong public reactions and intensify feelings of insecurity.

An analysis of the existing scientific literature shows that despite the broad interest in terrorism as a global phenomenon, schools are rarely examined as an independent object of in-depth analysis. Most studies focus on the political and geopolitical dimensions of terrorism or on specific terrorist events, while the preparedness and responses of educational institutions remain relatively underexplored. This gap in scientific knowledge outlines the need for a targeted analysis of the school environment in the context of terrorist threats.

In conclusion, Chapter One establishes the theoretical foundation of the dissertation by substantiating the choice of schools as a key focus and by arguing for the necessity of examining their vulnerability and preparedness for response. It sets the framework for the subsequent analyses and prepares the transition to the examination of the social and institutional aspects of terrorism addressed in the following chapters.

CHAPTER TWO

Chapter Two examines terrorism as a social phenomenon that does not emerge in isolation but is formed and develops within a specific social context. The starting point is the understanding that terrorist actions are closely linked to social structures, group dynamics, value systems, and processes of social interaction. In this sense, terrorism is analyzed not only as a result of individual motives or ideological beliefs, but as a product of broader social conditions and tensions.

The chapter traces the ways in which the social environment creates preconditions for the emergence and spread of terrorist ideas and practices. It analyzes the role of social marginalization, feelings of exclusion, and lack of belonging as factors that may facilitate the radicalization of individuals or groups. It is shown that terrorism often becomes embedded in existing social conflicts, using real or perceived injustices to legitimize violence as a form of action.

Particular attention is paid to group dynamics and mechanisms of social influence. The chapter examines how belonging to specific groups, networks, or communities can intensify processes of radicalization by providing a sense of identity, purpose, and support. The analysis highlights that terrorist organizations and radical groups frequently rely on social ties and informal networks to recruit and retain followers, thereby deepening the social embeddedness of terrorism.

In this context, the role of communication and public discourse is also analyzed. The chapter demonstrates how the media environment, social networks, and public narratives can simultaneously limit and facilitate the spread of terrorist ideas. On the one hand, extensive media coverage increases public awareness and sensitivity; on the other hand, it may contribute to the dissemination of fear and the unintended legitimization of terrorist messages. This dual role of the media is examined as a significant element of the social context of terrorism.

The chapter also addresses the impact of terrorism on society as a whole. Terrorist threats and attacks not only cause direct material and human losses but also alter public attitudes, perceptions of security, and the way people experience public spaces and institutions. The analysis shows that fear and insecurity can lead to social fragmentation, distrust, and stigmatization of certain groups, further complicating the social environment and potentially creating conditions for new tensions.

Within the chapter, the relationship between terrorism and institutions, including educational ones, is also explored. Schools are viewed as part of the social fabric in which broader societal processes are reflected. The analysis emphasizes that institutional responses to terrorist threats have not only a protective but also a social function, as they influence public trust and the sense of security. In this respect, the school environment emerges as a space in which the social effects of terrorism are particularly pronounced.

In conclusion, Chapter Two demonstrates that terrorism is a deeply socially embedded phenomenon whose understanding requires analysis of social conditions, group processes, and institutional responses. This perspective complements the conceptual analysis in Chapter One and provides the necessary foundation for examining policies for the prevention of and counteraction against terrorism, which are the focus of the following chapter.

CHAPTER THREE

Chapter Three is devoted to the analysis of policies for the prevention of and counteraction against terrorism and the place of the educational environment within them. The focus is based on the understanding that terrorist threats cannot be managed solely through reactive measures but require long-term, coordinated, and multi-level policies encompassing security as well as the social and institutional dimensions of the problem.

At the beginning of the chapter, the main international policies and strategic documents aimed at preventing and countering terrorism are examined. These documents outline a framework in which security is understood as a shared responsibility among states, institutions, and society. In this context, prevention is viewed not only as limiting threats but also as a process of reducing vulnerabilities and the conditions that enable the emergence and spread of terrorist activity. This perspective emphasizes early risk identification, inter-institutional cooperation, and the role of education as a factor of resilience.

The chapter traces how these general principles are reflected in national security policies. The analysis shows that at the national level, prevention and counterterrorism are integrated into the broader national security system but often remain focused primarily on the activities of specialized services. In this context, schools are rarely considered as active elements of security policies and are more often perceived as objects requiring protection in the event of a threat. This limited understanding creates preconditions for underestimating the role of educational institutions in prevention and risk management.

Special attention is given to the relationship between security policies and the education system. The analysis demonstrates that schools occupy a specific position, as they combine educational functions with the responsibility of ensuring a safe environment for children and young people. Accordingly, policies for the

prevention of and counteraction against terrorism should take into account the specific characteristics of the school environment, including students' age-related features, the open nature of school spaces, and the need to balance security with the normal functioning of the educational process.

The chapter also examines sectoral policies and measures aimed at security in the educational environment. The analysis shows that although there are individual requirements and recommendations related to actions in crisis situations, they are often fragmented and insufficiently integrated into a comprehensive strategy for preventing terrorist threats in schools. The lack of clearly formulated policies specifically targeting the school environment leads to uneven implementation of measures and differences in preparedness levels among educational institutions.

The chapter emphasizes the importance of prevention as a process that includes not only institutional measures but also the development of a culture of security. In this context, education is viewed as a key instrument for raising awareness, developing risk-recognition skills, and promoting responsible behavior. The analysis underscores that effective prevention policies should include schools not only as objects of protection but also as active participants in efforts to reduce vulnerabilities.

In conclusion, Chapter Three shows that despite the existence of international and national policies for the prevention of and counteraction against terrorism, the school environment remains insufficiently clearly positioned within them. This necessitates more targeted and integrated policies that take into account the specific nature of educational institutions and support the development of a sustainable and adequate security system in schools. These findings prepare the transition to the empirical analysis of how policies and measures are reflected in the practices of specific schools.

CHAPTER FOUR

Chapter Four is dedicated to the empirical analysis of schools' preparedness to respond to terrorist threats. It shifts the focus from the normative and institutional framework to actual practices and attitudes within the school environment and seeks to answer the question of the extent to which educational institutions are prepared to cope with such types of crisis situations.

At the beginning of the chapter, the logic and methodological framework of the empirical study are presented. The applied methods and indicators used to assess schools' preparedness for prevention and response to terrorist threats are clarified.

The objective of the empirical study is to analyze the institutional preparedness of schools to respond to terrorist threats by identifying systemic deficits at the normative, organizational, and practical levels.

The object of the empirical study includes participants in the school environment (principals, teaching and non-teaching staff) in relation to their preparedness and responses to terrorist threats.

The subject of the empirical study is the institutional preparedness of specific schools to respond to terrorist threats, examined through regulatory mechanisms, actual management practices, and the level of staff preparedness.

The empirical sample includes public schools from different settlements and municipalities across the territory of the Republic of Bulgaria. The sample selection is analytical and purposive, with the aim not of statistical representativeness but of identifying recurring patterns, deficits, and trends in institutional preparedness for responding to terrorist threats. The limitations of the sample are acknowledged, and conclusions are formulated in line with the analytical nature of the study.

The analysis focuses on several interrelated dimensions, including risk perception, the presence and application of preventive measures, organizational preparedness, and interaction with external institutions.

A significant part of the chapter is devoted to analyzing risk perceptions within the school environment. It examines how school management and staff assess the likelihood of terrorist threats and to what extent they perceive them as a real problem requiring targeted preparedness. The analysis shows that risk perception directly influences the actions undertaken, both in terms of prevention and response in the event of a threat.

The chapter also addresses the existence of specific measures and procedures for action in crisis situations. It analyzes the extent to which schools have developed response plans, how these plans are communicated to the school community, and the degree to which they are known and practically applicable. The results indicate that in many cases the formal existence of documents is insufficient if not accompanied by real preparedness and a clear understanding of roles and responsibilities in emergency situations.

Particular emphasis is placed on the preparedness of school staff. The analysis examines the extent to which teachers and administrative staff feel prepared to respond to a terrorist threat, as well as the availability of training, instructions, and practical exercises. The findings show that preparedness is often uneven and largely dependent on the initiative of individual schools, leading to differences in readiness levels.

Chapter Four also examines interaction between schools and external institutions responsible for security. It analyzes the existence of stable channels for communication and coordination in the event of a threat and how this interaction affects the effectiveness of responses. The results indicate that although formal mechanisms for cooperation exist, practical coordination is not always sufficiently clear or effective.

In the concluding part of the chapter, the main results of the empirical study are summarized. An assessment of the actual preparedness of schools to respond to terrorist threats is made, highlighting both positive practices and existing weaknesses. The analysis shows that the school environment is characterized by growing awareness of risk, alongside a need for more targeted and consistent measures for prevention and preparedness.

The results of the empirical study indicate that schools' preparedness to respond to terrorist threats is uneven. In some schools, there is heightened risk awareness and the presence of certain preventive measures, while in others preparedness remains largely formal and limited to the existence of documents without real practical applicability. The role of school staff emerges as particularly significant, as their level of awareness and preparedness proves decisive for adequate responses in crisis situations.

CONCLUSION

The present dissertation examines terrorist threats in the school environment and the preparedness of educational institutions to respond adequately to such crisis situations. In the context of a transforming and increasingly unpredictable terrorist threat, schools emerge as a particularly vulnerable social environment, combining a high concentration of people, strong symbolic significance, and limited possibilities for the application of strict security measures.

The research demonstrates that contemporary terrorism is characterized by changes both in its forms and methods of action and in the selection of targets. The increasing orientation toward so-called “soft targets” heightens the risk for spaces traditionally perceived as safe and protected, such as schools. This development challenges the effectiveness of established security approaches and highlights the need for a more in-depth examination of institutional preparedness and risk management practices within the educational environment.

The analysis of the institutional framework reveals that in Bulgaria there are policies, mechanisms, and regulatory requirements aimed at prevention and response in crisis situations. At the same time, the study shows that in practice these mechanisms are often fragmented and not always applied in a manner that ensures consistency and effectiveness. Inter-institutional coordination, as well as the level of preparedness of participants in the educational process, emerges as a key factor influencing the management of terrorist threats in schools.

The conducted analyses confirm the main research thesis that the school environment in Bulgaria requires a more targeted and systematic approach to the management of terrorist threats. The findings indicate that effective prevention and response cannot be reduced solely to formal requirements or technical

measures but require the development of an institutional culture of security based on coordination, preparedness, and clearly defined responsibilities.

In conclusion, the dissertation contributes to a clearer understanding of the vulnerability of the school environment in the context of contemporary terrorist threats and outlines the need for the further development of existing policies and practices. The results may serve both to improve institutional security mechanisms and as a foundation for future research focused on risk management and the protection of the educational environment.

The analysis of the institutional framework reveals that in Bulgaria there are policies, mechanisms, and regulatory requirements aimed at prevention and response in crisis situations. Nevertheless, the research demonstrates that in practice these mechanisms are often fragmented and not always applied in a manner that ensures consistent and effective responses. Coordination among institutions, as well as the preparedness of participants in the educational process, emerge as key factors directly influencing the management of terrorist threats in the school environment.

The conducted analyses confirm the main research thesis that the school environment in Bulgaria requires a more targeted and systematic approach to managing terrorist threats. The study shows that effective prevention and response cannot be reduced solely to formal requirements or technical measures but requires the development of an institutional culture of security based on coordination, preparedness, and clear allocation of responsibilities.

In conclusion, the dissertation contributes to a better understanding of the vulnerability of the school environment in the context of contemporary terrorist threats and outlines the need for upgrading existing policies and practices. The results obtained can be used both to improve institutional security mechanisms and as a basis for future research focused on risk management and the protection of the educational environment.

III. STATEMENT OF SCIENTIFIC AND SCIENTIFIC-APPLIED CONTRIBUTIONS OF THE DISSERTATION

The following scientific and scientific-applied contributions of the dissertation entitled “Social Dimensions of Terrorism” can be identified:

- An analytical framework for studying terrorism as a social phenomenon is proposed, based on a critical review and systematization of existing definitions and theoretical approaches. Through this analysis, key characteristics are identified that distinguish terrorism from other forms of violence and position it as a specific threat to contemporary societies.

- The understanding of the social embeddedness of terrorism is substantiated by analyzing the social conditions and processes that facilitate its emergence and spread. The social dimensions of the phenomenon are identified, which transform terrorism into an immanent characteristic of contemporary societies rather than an isolated or accidental deviation.

- The relationship between terrorism and the crisis of public trust is problematized, with terrorism interpreted as a symptom of deeper social processes related to the breakdown of the social contract, the weakening of trust between citizens and institutions, and the erosion of social cohesion.

- An original empirical study on the institutional preparedness of Bulgarian schools to respond to terrorist threats is conducted, contributing to filling an existing research gap in the Bulgarian context.

- Specific deficits in the system for prevention of and response to terrorist threats in the school environment are identified, including shortcomings in the regulatory framework, management practices, and the preparedness of school staff.

- Practical recommendations are formulated for improving the institutional preparedness of schools, aimed at enhancing response procedures to terrorist threats, increasing inter-institutional coordination, and building a sustainable culture of security in the educational environment.

PUBLICATIONS RELATED TO THE DISSERTATION TOPIC

Velikova, R. 2023. Social Aspects of Terrorism. In: Doctoral Readings. Ninth Autumn Academy of the Department of Public Administration. Sofia: Publishing Complex – UNWE. ISBN: 978-619-232-726-2.

Velikova, R. 2025. Financing of Terrorism. National Security, issue 20: 37–42. ISSN: 2682-9983.

Velikova, R. 2025. Terrorism in a Social Context. In: Economy, Society and Human Resources in the Challenges of the Time. Sofia: Academic Publishing House – UNWE. ISSN: 2815-4851.

Velikova, R. 2025. Social Embeddedness of Terrorism. In: Doctoral Readings. Sofia: Academic Publishing House – UNWE. ISBN: 978-619-232-965-5.